

progress” and “evaluation of students’ educational achievements” is construed, the grounds for transforming methodological approaches to the assessment of students’ knowledge within the period of establishment and development of the educational system of Ukraine since the first years of its independence are stipulated, the directions of the research in the field of improving the quality of assessing students’ educational achievements based on the efficient integration of the national educational tradition and the system of assessing students’ educational achievements approved by the international practice are designated.

Keywords: *assessment; assessment of students’ progress; types, functions and criteria for assessing students’ knowledge; establishment of the system of assessment.*

УДК 371.315+811.111’36

Орловська Л. К.

КОМПЛЕКС ВПРАВ НА ПРИКЛАДІ МОДАЛЬНИХ ГРАМАТИЧНИХ СТРУКТУР, ЩО ВИРАЖАЮТЬ ПРИПУЩЕННЯ, ВПЕВНЕНІСТЬ, МОЖЛИВІСТЬ, НЕМОЖЛИВІСТЬ ТА СУМНІВ

Стаття присвячена розгляду комплексу вправ на етапі пред’явлення, коли відбувається формування у студентів уявлення про функціонування та формоутворення модальних граматичних структур, що виражають припущення, впевненість, можливість /неможливість, сумнів у теперішньому, минулому, майбутньому часі. Завданням етапу є ознайомлення студентів із ситуаціями вживання нових модальних граматичних структур, вчити студентів аналізувати значення і форми модальних граматичних структур та узагальнювати їх у правила вживання і утворення модальних граматичних структур та опрацьовувати фонетичне оформлення зразків мовлення з виучуваною модальною граматичною структурою. В комплексі вправ розглядаються вправи на ознайомлення з граматичними структурами. Вони включають завдання на усвідомлення функцій і форм граматичної структури, оволодіння фонетичним оформленням мовленнєвого зразка з виучуваною граматичною структурою (мелодикою, фразовим наголосом, ритмом, темпом). До комплексу вправ увійшли вправи на визначення структурних елементів граматичної структури, виведення або формулювання правил, вправи на аналіз правил утворення та вживання модальних граматичних структур англійської мови порівняно з граматичними структурами іспанської та української мов.

Ключеві слова: *граматична компетенція, граматичні навички, модальні граматичні структури.*

Створення комплексів вправ для формування іншомовної комунікативної компетенції є однією з актуальних у практичному відношенні та складних у теоретичному плані проблем. Актуальність проблеми полягає в тому, що від її вирішення багато в чому залежить ефективність навчання іноземних мов. Її складність обумовлюється тим, що комплекс вправ має відбивати, по суті, всі аспекти технології навчання, що стосуються як оперативної сторони процесу оволодіння мовним матеріалом і видами мовленнєвої діяльності (методів, прийомів, засобів, форм навчального

процесу), так і його мотиваційної сторони, за умови відсутності мовного середовища та природної потреби користуватися іноземною мовою як засобом спілкування. Розробці граматичних систем і комплексів вправ приділялась значна увага в методиці навчання іноземних мов. З останніх робіт на увагу заслуговують дослідження М. В. Рябих, який розробив систему вправ для формування іншомовних граматичних навичок із врахуванням індивідуальних характеристик студентів [3]; Т. О. Стеченко, що створила систему вправ та завдань для формування професійно орієнтованої англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів [4]; О. І. Вовк, яка запропонувала підсистему вправ для формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання [1].

Розробляючи комплекс вправ для формування усномовленнєвої граматичної компетенції у майбутніх учителів англійської мови як другої іноземної, ми базувалися на досягненнях науковців та врахуванні сучасних підходів і стратегій у навчанні іноземної мови. Отже, метою статті є розгляд питань, безпосередньо пов'язаних із цією проблемою: чинники, які зумовлюють специфіку комплексу вправ для формування усномовленнєвої граматичної компетенції англійської мови як другої іноземної; групи, типи і види вправ, які доцільно використовувати для формування усномовленнєвої граматичної компетенції.

Специфіка комплексу вправ для формування усномовленнєвої граматичної компетенції англійської мови як другої іноземної зумовлюється вимогами до вправ, пов'язаних із закономірностями процесів навчання і вивчення мов, а також умовами, в яких вони відбуваються.

По-перше, на другому році навчання англійської мови студенти володіють достатньо високим рівнем граматичної компетенції як в рідній, так і в першій іноземній мові. Отже комплекс вправ для формування усномовленнєвої граматичної компетенції повинен забезпечувати актуалізацію та активне залучення попереднього лінгвістичного досвіду студентів у першій іноземній мові та в рідній мові, що сприяє більш швидкому оволодінню граматичної структури та особливостями їх функціонування. Так, при утворенні граматичної структури англійської мови студенти, природно, спираються на аналогічні структури в першій іноземній (іспанській) та рідній мовах, які можуть спричиняти або позитивний перенос або інтерференцію. Порівняння виучуваних граматичних структур англійської мови з граматичними структурами іспанської та української мов дозволить посилити позитивний перенос та зменшити інтерференцію, оскільки це обумовлюється обсягом знань суттєвих ознак граматичних структур, які порівнюються, їх схожостей та розбіжностей, що свідчить про усвідомленість граматичних структур, а не автоматичний перенос навичок з першої іноземної мови в другу іноземну мову. Наприклад, при оволодінні граматичними структурами англійської мови, подібними до граматичних

структур рідної та іспанської мов (*can + Infinitive, вмію / можу + інфінітив, saber / poder + Infinitivo; must / have to + Infinitive, повинен / необхідно + інфінітив, tener que + Infinitivo*), слід наголосити на їх схожості, що спричиняє позитивний перенос. Оволодіваючи граматичними структурами англійської мови, відмінними від граматичних структур рідної та іспанської мови (*may / might / could (not) + Indefinite Infinitive; could / may / might (not) + Perfect Infinitive; can't / mustn't + Indefinite Infinitive; must + Indefinite / Continuous / Perfect Infinitive; Can / Could + S + Indefinite / Continuous / Perfect / Perfect Continuous Infinitive?; can't / couldn't + Perfect / Perfect Continuous Infinitive; may + Continuous Infinitive*, що виражають припущення, впевненість, можливість, сумнів), необхідно зосередити увагу на розбіжностях та організувати вправлення на запобігання помилок.

По-друге, комплекс вправ повинен базуватися на використанні вже засвоєних стратегій вивчення мови завдяки набутому досвіду під час навчання рідної та першої іноземної мови: самостійне виведення студентами правил вживання та утворення граматичних структур; візуалізація граматичних правил; використання граматичних довідників; систематизація вивченого граматичного матеріалу; зіставлення виучуваних граматичних структур з граматичними структурами першої іноземної мови та української мови для подолання інтерференції; побудова висловлювань за аналогією зі зразком мовлення; перехід до самостійного виконання мовленнєвих дій; самоконтроль та самокорекція виконаної діяльності.

По-третє, вивчення іноземної мови на педагогічних факультетах орієнтоване на майбутню професійну діяльність студентів як учителів іноземної мови, а отже має місце взаємопов'язане формування комунікативної і професійної компетенцій. Це спонукає до відбору певного обсягу професійно-методичних умінь для формування на другому році навчання другої іноземної мови та розробки спеціальних вправ в межах комплексу вправ.

До професійно-методичних умінь ми віднесли вміння, пов'язані з реалізацією конструктивно-планувальних, організаторських та комунікативно-навчальних функцій учителя іноземної мови: чітко і ясно формулювати граматичне правило, користуючись граматичною термінологією на іноземній мові; фонетично правильно демонструвати мовленнєві зразки, що містять виучувану граматичну структуру; добирати навчальний текстовий та наочний матеріал до вправ; готувати роздавальний матеріал; укладати граматичні таблиці, що ілюструють утворення чи вживання граматичної структури; розробляти навчальну бесіду з використанням граматичної структури; укладати вправи на запобігання граматичних помилок, пов'язаних з інтерференцією рідної мови; проводити певні граматичні вправи; чути і коректувати граматичні помилки в усному мовленні; помічати і виправляти граматичні помилки в писемному мовленні за ключем; визначати типові граматичні помилки в

письмових роботах; коректно використовувати вирази класного вжитку у методичних ситуаціях при поясненні граматичних правил, стимулюванні учнів до виконання навчальних дій, виправленні помилок.

Завдяки професіоналізації навчання іноземної мови студенти до третього року навчання вже оволодівають певними професійно-методичними вміннями на заняттях з першої іноземної мови, але, беручи до уваги їхній недостатній мовленнєвий досвід у вивченні другої іноземної мови, вважаємо цілком достатнім обсяг перерахованих вище первинних професійно-методичних умінь у студентів другого року навчання другої іноземної мови.

По-четверте, комплекс вправ повинен передбачати формування соціокультурної компетенції, яка пов'язана з необхідністю вивчення світу носіїв мови, їхньої культури, способу життя, національного характеру, менталітету оскільки реальне мовлення у значній мірі визначається знанням соціального та культурного життя [5, с. 28-29]. При формуванні усномовленнєвої граматичної компетенції англійської мови як другої іноземної важливим є врахування не лише культурних особливостей носіїв другої іноземної мови, але й першої іноземної мови та своєї культури. Поглиблення знань двох іноземних культур та опора на національну культуру тих, хто навчається, буде сприяти глибшому й більш усвідомленому засвоєнню навчального матеріалу і приведе до повноцінного розвитку та виховання особистості на рубежі кількох культур.

Ознайомлення студентів з новими соціокультурними знаннями здійснюється викладачем за допомогою коментаря та прикладів вживання граматичних структур у різних мовах. Формуванню соціокультурних навичок та умінь сприяє вправління в їх використанні в ситуаціях спілкування. Наприклад, при передачі прохання або дозволу в англійській мові найчастіше вживаються питальні речення з модальними структурами, що надає їм відтінку ввічливості. *E.g. Could you bring me a book, please? Would you mind opening the window? Do you mind if I leave the lesson earlier? May I come in?* Для української мови більш характерне використання наказового способу або питального речення: Дай мені свою ручку, будь-ласка. Ти не даси мені свій телефон? Можеш дати книгу почитати?, ніж питальних речень: Ви не можете мені допомогти? Ви не підкажете, як доїхати до автовокзалу? В іспанській мові в цьому випадку може вживатися модальне дієслово *poder*: *¿Puedes llevarme contigo a la universidad?* Можеш підвезти мене до університету?, питальні речення, які не містять модального дієслова: *¿Que te parece si te llamo?* Ти не проти, якщо я зателефоную? *¿Te llamo?* Я зателефоную тобі? *Permítame que te llame.* Дозволь мені зателефонувати. *¿Me dejas que te llame?* Дозволиш мені зателефонувати?; за допомогою умовного способу: *¿Me podrías llevar materiales para Maria a la oficina? Tu можеш завезти матеріали для Марії в офіс? Не завезеш матеріали для Марії в офіс? ¿Me esperarías un poco?* Почекаєш мене декілька хвилин?

Можеш почекати мене декілька хвилин?

Виявлені вимоги слугують теоретичним підґрунтям для адекватного виконання поставленого завдання – створення комплексу вправ, який пред'явлений на основі модальних граматичних структур, що виражають припущення, впевненість, можливість, неможливість та сумнів.

Представимо комплекс вправ.

Exercise 1.

Мета: вчити розуміти модальні граматичні структури, що виражають припущення, впевненість, можливість, сумнів.

T: Today we are going to talk about different ways of expressing deduction: certainty, possibility; doubt. In English they show varying degrees of certainty. It depends on how the person is sure in the situation.

T: Listen to the conversation between two girls Fiona and Clare, then answer the questions below.

1. Whom do the girls see in the café?

2. Who is the boy with?

3. Do the girls come up to him and say hi? Why not?

Вправа умовно-комунікативна рецептивна у сприйманні й усвідомленні функцій модальних граматичних структур; виконується в режимі одночасної індивідуальної роботи студентів; безпосередній контроль викладача.

Exercise 2.

Мета: вчити сприймати і впізнавати ситуації мовлення, в яких вживаються модальні граматичні структури, що виражають припущення, впевненість, можливість, сумнів.

T: Listen to the conversation once more and fill in the gaps in its script.

Вправа умовно-комунікативна рецептивна у розпізнаванні модальних дієслів; виконується в режимі одночасної індивідуальної роботи студентів; вибірковий контроль викладача.

Exercise 3.

Мета: вчити визначати значення модальних граматичних структур та зіставляти їх з формами модальних граматичних структур,

порівнювати модальні граматичні структури англійської, іспанської та української мов, аналізувати правила утворення та вживання модальних граматичних структур.

1) T: In the conversation which you've heard the people use different modals to express deduction, certainty, doubt, possibility / impossibility in the present, in the past and in the future.

Let's analyse the conversation we've listened to.

T: Clare is not sure that Danny is sitting in the café. What does she say?

St: It might be Danny.

T: What meaning does the modal verb might express?

St: Deduction in the present.

T: Yes, we use may, might and could when we are making a deduction based on

evidence or on our experience.

If your friend hasn't come yet. What do you say?

St: She may be in the traffic jam.

T: When we want to indicate that we are not certain whether something is possible, but we think it is, we use could / might / may. There is no important difference in meaning between these modals, but may is slightly more formal.

You've got the letter from your friend and you are not certain that it is from Tony.

What would you say?

St: The letter might be / may be / could be from Tony, because he moved to Australia recently.

T: We use may not / might not in this way.

You know that your friend Nick is at home. And at this moment you meet a man who looks like Nick. What would you say?

St: It may not be / might not be Nick.

T: In spoken English we often contract might not to mightn't. We don't usually contract may not.

T: When there is a possibility that something happened in the past, but you are not certain if it actually happened, we use could have / may have / might have followed by a past participle. Your friend had to return home yesterday but he didn't come.

What would you say?

St: He might / may / could have stopped for a few days on the way.

T: We can use might not have / may not have in this way. We use could not have when we want to indicate that it is not possible that something happened.

E.g. He didn't have a boat, so he couldn't have rowed away.

T: We use can't or couldn't for things which we know are impossible and to make negative deductions. You know your friend's handwriting so you are looking at the document and say...

St: It can't be / couldn't be from Hugh because that's not his writing.

T: Clare is sure that Danny is sitting with his mother. What does she say?

St: She must be his mother.

T: What meaning does the modal verb must express?

St: Deduction in the present.

T: We use must when we are sure something is true.

If you are certain that the letter you have received is from your friend Steven. What do you say?

St: It must be from Steven because he's in Australia.

T: Remember that we use must with all forms of the infinitive.

E.g. Helen must be at the seaside.

St: John must be working in the garden.

T: The opposite of must in this sense is can't, mustn't. It is unlikely that you meet your friend in the country. What would you say?

St: This can't be Victor here.

T: Clare knows that Danny's mother was going to come next week. But

when she sees Danny with his mother in the café. What does she say?

St: They must have changed their plans.

T: What meaning does the modal must have express?

St: Deduction about the past.

T: Yes, we use must have + past participle to express a logical deduction about the past. We express a negative deduction about the past with can't have or couldn't have. Your friend had to fix the computer but he didn't do it because when you start working it is not working properly. What would you say?

St: He can't have fixed the computer.

T: When we are less certain we use may not have or might not have.

Your friends haven't come at the meeting. You think they haven't read the advertisement. You say ...

St: They might not have heard the news.

T: Fiona is not sure that Danny is sitting with his mother. What does she say?

St: Look Clare, she can't be his mother.

T: What meaning does the modal verb can't express?

St: Strong doubt.

T: We use can to express strong and very strong doubt. In this meaning can is used only in interrogative and negative but it may be followed by all forms of the infinitive. The continuous Infinitive refers to the present. If the verb has no continuous form, the Indefinite Infinitive is used to refer the action to the present. The Perfect Infinitive refers to the past. Could implies more uncertainty. You are doubt about your friend's knowledge of Spanish and you say ...

St: Can Ann know Spanish?

T: We use may / may not to express doubt with the Indefinite Infinitive or Perfect Infinitive. The form might expresses greater doubt. It is practically never used when speaking about the past. When you are not sure if your friend is in the library you say ...

St: Ann may be at the library now.

T: When we express doubt about an action in the present we mostly use the Continuous Infinitive after the verb may (with the exception of such verbs as: to love, to hate, to know, to understand). They may be living in the country. We also use might (not), may (not) and could when we are not certain about the future. If you are not sure you go to London next month or not you say ... I might go out to London next month.

T: Now you know how we can express deduction, certainty, possibility, doubt in English. Let's draw the conclusion about the meanings of the modals.

2) T: Now think of the equivalents of the modals in Spanish and Ukrainian. What are the equivalents of the verbs can, could, may, might, must which express deduction Give examples in Spanish and Ukrainian.

St: In Spanish possibility and probability is expressed with the help of futuro simple.

E.g. Alguien llamas a la puerta. Será Sara. Можливо, це Сара. No estamos seguros de lo que haremos mañana. Es posible que vayamos a la playa. Можливо ми підемо на пляж. Selia estará en la oficina. Habitualmente a esta hora está allá.

T: What is the equivalent of the form: may / might / could + be ... -ing in Spanish?

St: Puede ser que estén cenando. Можливо, вони вечеряють.

T: In the past it is ...

St: ¿Donde estuvo Maria ayer por la noche? Creo, que estaría en el cine.

Думаю, що вона могла бути в кінотеатрі.

T: How do we express possibility or probability in Spanish?

St: It is condicional. E.g. Mi hermano sería un niño inseportable siendo niño.

T: How do we express deduction in Spanish?

St: With the help of futuro simple.

E.g. Hoy no hace calor. Tendrá frio sin abrigo. Вам, мабуть, холодно.

Ha trabajando todo el día. Estará cansada. Мабуть, ви втомилися.

T: Now let's present the forms of the modals expressing possibility / impossibility, probability / probability, deduction, prediction in English, Spanish and Ukrainian in the table.

English Spanish Ukrainian

Deduction: certainty

Deduction: possibility

Doubt

Вправа некомунікативна рецептивно-аналітична у визначенні значень модальних граматичних структур та аналізі форм граматичних структур за допомогою евристичної бесіди, на пошук еквівалентів модальних граматичних структур в іспанській та українській мовах, створенні таблиці на порівняння структур англійської, іспанської та української мов; виконується в режимі групової та фронтальної роботи студентів; безпосередній контроль викладача.

Exercise 4.

Мета: вдосконалювати навички вимови МГС.

1) T: Listen and pay particular attention to the sentence stress. Are the modals stressed or unstressed in the phrases?

1. Mr and Mrs Brown can't have much money.

2. It might be Jane.

3. Peter might not have seen me.

4. There must be a fire somewhere.

5. Can she be working now?

6. Helen could be in her bedroom.

7. My aunt can't be cooking dinner.

3) T: Now try to read the phrases after the speaker in pauses.

Вправа некомунікативна рецептивно-репродуктивна в слуханні та імітації мовленнєвих зразків з модальними граматичними структурами; виконується в режимі одночасної індивідуальної і хорової роботи студентів; безпосередній контроль викладача.

Отже, в основу статті покладений етап пред'явлення модальних граматичних структур, що виражають припущення, впевненість, можливість / неможливість, сумнів у теперішньому, минулому, майбутньому часі в

усному мовленні. Завданням етапу є ознайомлення студентів із ситуаціями вживання нових модальних граматичних структур, вчити студентів аналізувати значення і форми модальних граматичних структур та узагальнювати їх у правила вживання і утворення модальних граматичних структур та опрацьовувати фонетичне оформлення зразків мовлення з виучуваною модальною граматичною структурою. До комплексу вправ увійшли вправи на визначення структурних елементів граматичної структури, виведення або формулювання правил, вправи на аналіз правил утворення та вживання модальних граматичних структур англійської мови порівняно з граматичними структурами іспанської та української мов.

Перспективами дослідження є розробка підсистеми вправ для формування граматичної компетенції в усному мовленні на основі модальних дієслів.

Використана література :

1. *Вовк О. І.* Формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Вовк Олена Іванівна. – Київ, 2008. – 335 с.
2. *Орловська Л. К.* Формування граматичної компетенції в усному мовленні на засадах інтегрованого навчання у майбутніх учителів англійської мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Орловська Лідія Костянтинівна. – Київ, 2010. – 304 с.
3. *Рябих М. В.* Методика навчання студентів мовних спеціальностей форм способу та часу англійського дієслова : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Рябих Микола Володимирович. – Харків : ХНУ, 2003. – 189 с.
4. *Стеченко Т. О.* Формування професійно орієнтованої англомовної граматичної компетенції майбутніх філологів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Стеченко Тетяна Олександрівна. – Київ, 2004. – 200 с.
5. *Тер-Минасова С. Г.* Язык и межкультурная коммуникация : учеб. пособие / Светлана Григорьевна Тер-Минасова. – Москва : Слово / Slovo, 2000. – 264 с.

References :

1. *Vovk O. I.* Formuvannia anhlomovnoi hramatychnoi kompetentsii u maibutnikh uchyteliv v umovakh intensyvnoho navchannia : dys. ... kand. ped.nauk : 13.00.02 / Vovk Olena Ivanivna. – Kyiv, 2008. – 335 s.
2. *Orlovska L. K.* Formuvannia hramatychnoi kompetentsii v usnomu movlenni na zasadakh intehrovanoho navchannia u maibutnikh uchyteliv anhliiskoi movy : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Orlovska Lidiia Kostiantynivna. – Kyiv, 2010. – 304 s.
3. *Riabykh M. V.* Metodyka navchannia studentiv movnykh spetsialnostei form sposobu ta chasu anhliiskoho diieslova : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Riabykh Mykola Volodymyrovych. – Kharkiv : KhNU, 2003. – 189 s.
4. *Stechenko T. O.* Formuvannia profesiino orientovanoi anhlomovnoi hramatychnoi kompetentsii maibutnikh filolohiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Stechenko Tetiana Oleksandrivna. – Kyiv, 2004. – 200 s.
5. *Ter-Minasova S. G.* Yazyk i mezhkulturnaya kommunikatsiya : ucheb. posobie / Svetlana Grigorevna Ter-Minasova. – Moskva : Slovo / Slovo, 2000. – 264 s.

ОРЛОВСКАЯ Л. К. Комплекс упражнений на примере модальных грамматических структур, выражающих предположение, уверенность, возможность, невозможность и сомнение.

Статья посвящена рассмотрению комплекса упражнений на этапе предъявления, когда

происходит формирование у студентов представления о функционировании и формообразовании модальных грамматических структур, выражающих предположение, уверенность, возможность / невозможность, сомнение в настоящем, прошлом, будущем времени. Задачей этапа является ознакомление студентов с ситуациями применения новых модальных грамматических структур, учить студентов анализировать значение и формы модальных грамматических структур и обобщать их в правила употребления и образования модальных грамматических структур и обрабатывать фонетическое оформление образцов речи с обучаемым модальной грамматической структуре. В комплексе упражнений рассматриваются упражнения на ознакомление с грамматическими структурами. Они включают задания на осознание функций и форм грамматической структуры, овладение фонетическим оформлением речевого образца с обучением грамматической структуре (мелодикой, фразовым ударением, ритмом, темпом). В комплекс упражнений вошли упражнения на определение структурных элементов грамматической структуры, вывода или формулировки правил, упражнения на анализ правил образования и употребления модальных грамматических структур английского языка по сравнению с грамматическими структурами испанского и украинского языков.

Ключевые слова: грамматическая компетенция, грамматические навыки, модальные грамматические структуры.

ORLOVSKA L. K. Complex of exercises of the modal grammatical structures expressing assumption, confidence, possibility, impossibility and doubt.

The article is devoted to the consideration of the complex of exercises at the stage of presentation, when the formation of students' ideas about the functioning and shaping of modal grammatical structures expressing assumptions, beliefs, possibilities / impossibilities, doubts in the present, past, and future time occurs. The goal of the stage is to familiarize students with the situations of the use of new modal grammatical structures, to teach students to analyze the meanings and forms of modal grammatical structures and to generalize them to the rules of the use and formation of modal grammatical structures and to process the phonetic representation of samples of speech with the modal grammatical structures. Exercises include tasks for understanding the functions and forms of the grammatical structure, mastering the phonetic design of the speech sample with the learned grammatical structure (melody, phrasal emphasis, rhythm, tempo). The complex of exercises includes exercises to determine the structural elements of the grammatical structure, the derivation or formulation of rules, exercises for the analysis of the rules of formation and use of modal grammatical structures of the English language compared with the grammatical structures of the Spanish and Ukrainian languages.

Keywords: grammatical competence, grammatical skills, modal grammatical structures.

УДК 378.011.3-051-33(4-6ЄС)

Падалка О. С.

ПРОФЕСІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У статті запропоновано модель педагогічної технології професійно-економічної підготовки майбутнього вчителя, вказано на особливості концепції педагогічних технологій з